

De moordenaar van Lina Siñani Huanca's ouders kon zelf geen kinderen krijgen, daarom besloot hij Lina Siñani Huanca te adopteren. Hij hoefde er niet lang over na te denken, het kind stond daar in het halfdonker en keek hem aan alsof het zonder moeite had geraden dat hij de operatie leidde, alsof het wist dat hij besloot wat er nu ging gebeuren. Het kind moest, nog voor hij iets had kunnen zeggen, hebben begrepen dat haar lot zijn lot was geworden. Vanaf nu zouden ze voor altijd met elkaar verbonden zijn, een verbintenis sterker dan welke bloedband ook.

Vlak bij een houten tafel waarop de restanten van een maaltijd nog aanwezig waren stond ze. Vieze borden, bestek, kaarsen, een krant, een pan waarin nog wat eten zat. De aangebrande korsten van een stoofschotel? Rijst met restjes vlees? Hij was uit de slaapkamer gekomen om te kijken wat er aan de hand was, waar het geluid vandaan kwam, wat dat geluid te betekenen had, hoewel dat een overbodige vraag was – wat kon zo'n geluid betekenen? – en daarop had hij haar voor het eerst gevoeld. Hoewel ze enkele meters van hem vandaan stond, had hij het idee dat ze hem aanraakte. Nog voor hij haar had gezien, nog voor het licht van zijn zaklantaarn op haar gezicht was gevallen, meende hij dat ze hem betastte zoals een blinde dat doet.

Hij was zijn carrière begonnen als verkenner. Hij rook de ander voor hij hem zag. En hoewel die alertheid was verdwenen, ze had hem verlaten zoals een geliefde je verlaat, was ze er deze nacht weer. Sterker dan vroeger. Even had hij de zekerheid terug dat het leven niets anders was dan de concentratie waarmee je je omgeving observeerde.

Hij had haar beschenen met zijn zaklantaarn, hij had haar vlechten gezien, niet voor lang, maar lang genoeg om te besluiten dat hij meer licht nodig had. Ze had op dezelfde plek gestaan waar ze nu nog steeds stond.

Hij bleef haar aankijken terwijl zijn ondergeschikten elders zwijgend door het huis liepen en hij de zaklantaarn op de grond richtte om haar niet te verblinden. Een ogenblik had hij zich afgevraagd of ze wist wat er in de slaapkamer met haar ouders was gebeurd, maar toen had hij zich weer geconcentreerd op haar vlechten, de langste vlechten die hij ooit had gezien.

Zijn mannen liepen door het huis op zoek naar bewijsmateriaal, naar alles wat als 'belastend' zou kunnen worden omschreven, hoewel dat nauwelijks meer nodig was. Het was een formaliteit, maar juist daaraan hechtte hij. Tussen mens en chaos stond de formaliteit. Zijn mannen drukte hij altijd op het hart dat een huiszoeking geen excuus was voor vandalisme. Het ging er niet om zo veel mogelijk te verwoesten of kostbaarheden achterover te drukken, het ging erom belastend materiaal te vinden. Soms waren zijn mannen in een roes. Geen roes van alcohol of drugs, maar de roes van het leven zelf, het leven zoals het ooit bedoeld was, een vernietigende roes.

Het meisje hield zich met haar linkerhand vast aan een tafelpoot. Ze droeg een gele pyjama. Haar vlechten waren niet alleen lang, maar ook dik. En haar haar was zo zwart dat het bijna blauw leek. Hij probeerde haar leeftijd te schatten, maar het lukte hem niet. Neven of nichten had hij niet, en zijn schaarse kennissen zag hij altijd zonder hun kinderen. Hoe kon hij de leeftijd van een kind schatten? Hij kon andere dingen.

Zijn vader was anglofiel, zonder ooit in Engeland te zijn geweest. Met moeite bemachtigde hij zo nu en dan *scones*, en iets wat op *clotted cream* leek, en voor Kerstmis dwong hij zijn vrouw een *Christmas pudding* te maken. De vader van de majoor sprak matig Engels, maar hij was er wel van overtuigd dat Engels de taal van de beschaving was. Een grote prater was hij nooit geweest, maar zonder dat daar veel aanleiding toe was, kon hij plotseling zeggen: '*Indeed.*' En zijn zoon mocht geen Antonio heten, zoals zijn eigen vader, maar Anthony.

Op school was hij de enige Anthony geweest, en ook in het leger. Hij had ermee leren leven. Hooguit had hij gedacht dat als hij ooit een kind kreeg, het kind een gewone naam zou krijgen, eentje waarmee je overal terecht kon. De majoor veegde het zweet van zijn voorhoofd zonder het meisje uit het oog te verliezen. Er kwam maar één woord in hem op: '*Indeed.*' Hij stond met zijn rug tegen de muur en luisterde naar de voetstappen van zijn mannen. Hoe vaak had hij niet tegen hen gezegd: 'Wat wij doen vereist discretie'?

Hij was geboren in deze provinciestad en hij was bij het leger gegaan om iets van de wereld te zien, om iets te leren, zonder dat je daarvoor een beurs nodig had of rijke ouders. Hij wilde weg uit de provinciestad die hij al haatte toen hij jong was, en die hij nog steeds haatte. De haat was er niet minder oprecht op geworden, hooguit kalmer. De haat had iets geruststellends gekregen. Je leerde ermee leven. Hij had er in ieder geval mee leren leven. De echtgenoten van zijn twee oudere zussen

hadden weliswaar gestudeerd, maar een van hen was nu werkeloos en de ander verdiende een habbekrats, hij kon er amper de huur van betalen. Nee, hij had de universiteit tijdig weten af te zweren, nog voor hij er een voet over de drempel had kunnen zetten, en hij had er nooit spijt van gehad. Het leger was misschien niet wat hij zich ervan had voorgesteld, ze hadden hem andere dingen beloofd, ze hadden hem een ander leven beloofd, indertijd op de opleiding, maar alles beter dan wegteren als onderwijzer op een dorpschooltje. Bovendien verdiende hij een behoorlijk salaris, hij had carrière gemaakt. Zelfs de mannen die schamper over hem spraken, en daar niet mee ophielden als hij binnen gehoorsafstand kwam, wisten dat hij carrière had gemaakt, anders zouden ze ook niet de moeite nemen zo neerbuigend over hem te spreken.

Het leger had hem de mogelijkheid gegeven om te ontsnappen. Hij had die mogelijkheid met beide handen aangegrepen, al was de ontsnapping zelf later tegengevallen. 'Intelligent maar niet briljant,' zo had de pater die hem op school wiskunde had gegeven Anthony omschreven. De omschrijving trof hem nog steeds als accuraat, al kon hij er inmiddels aan toevoegen: 'Harde werker, gedisciplineerd, beschikt over sociale vaardigheden.' Met dat laatste bedoelde hij dat hij meer dan andere militairen bereid was persoonlijke antipathieën opzij te zetten. Een leger was geen verzameling individuen met een eigen agenda, zo'n leger was ten dode opgeschreven. Een militair diende een hoger doel. Aan het begin van zijn loopbaan had hij bovendien de gave van totale alertheid gehad, de gave om de ander te ruiken nog voor die ander daadwerkelijk zichtbaar was. Dat mocht niemand vergeten, dat zou hij zelf nooit vergeten.

Hij bescheen een kast in een hoek van de kamer en zag porseleinen borden, foto's, een ingelijst schilderijtje van een landschap. Vervolgens richtte hij de zaklantaarn naar beneden, de bundel licht viel op zijn laarzen. Hij keek ernaar, vieze laarzen die nodig eens gepoetst moesten worden. Maar overall was modder, vooral in dit soort buurten, zeker in het regenseizoen.

De majoor kuchte. Langzaam keek hij op terwijl hij de zaklantaarn nog even op zijn laarzen gericht hield. Voorzichtig bewoog hij zijn hand, de bundel licht viel nu op het bovenlichaam van het meisje, op haar gele pyjama. Hij keek het kind dat onder zijn verantwoordelijkheid viel in de ogen. 'Ik ben majoor Anthony,' zei hij. 'Ik leid deze operatie. Hoe heet jij?'

Ze bewoog niet. Haar vlechten hingen stil, haar prachtige vlechten.

Hij praatte niet graag, en als hij praatte, vooral als hij tegen vreemden praatte, ging dat geforceerd. Het leger was geen praatclub. Er werd te veel gepraat naar zijn idee, te veel geroddeld. Praten was een symptoom van verrotting.

Het kind keek hem aan. Ze staaarde naar hem en haar gezicht verried geen enkele emotie, alsof ze nog tijdens haar leven gemummificeerd was.

Een uur of negen geleden had hij te horen gekregen dat hij deze operatie zelf zou gaan leiden. Het was hem medegedeeld in een bijzin, daarna had hij een papiertje in handen gedrukt gekregen met summiere informatie over de verdachte individuen. Hij moest altijd weer glimlachen bij de woorden 'operatie' en 'leiden' – hij was niet bij het leger gegaan om politieagent te spelen.

Er was hem een jonge korporaal die hij nog niet kende toegewezen. Een glimmend gezicht en aan dat gezicht zat het lange en magere lichaam van de korporaal vast.

'Waar kom je vandaan?' had de majoor gevraagd voor ze in de jeep stapten.

'Uit de bergen,' had de korporaal geantwoord.

'De bergen,' had de majoor gezegd. 'Aha.'

Om half twee in de nacht hadden ze de basis verlaten, majoor Anthony, de korporaal en twee soldaten met wie hij eerder had samengewerkt. Zijn bataljon was belast met het arresteren van verdachte individuen. Dat hij als majoor nog steeds het handwerk verrichtte, had er vermoedelijk mee te maken dat hij niet bijzonder populair was. Niet dat majoor Anthony gehaat werd, zoals andere officieren gehaat konden worden en ook langzaam kapot konden worden gemaakt door hun ondergeschikten. Hij had hen gekend, hij had het van dichtbij mogen meemaken, hoe officieren de eer aan zichzelf hielden en aan het eind van een oefening de trekker overhaalden.

Majoor Anthony was bij sommigen zelfs geliefd, dacht hij, alleen niet geliefd bij de mensen die ertoe deden. Niet geliefd genoeg om een gerieflijk leven te kunnen leiden, zoals andere officieren, vaak jonger dan hij. Daarom moest hij midden in de nacht eropuit om te doen wat officieren van zijn rang nooit meer zelf deden.

Maar hij deed het niet met tegenzin. Praktijkervaring was belangrijk, juist voor een officier. Hij had altijd meer geambieerd dan de schrijftafel. Wie belast was met opsporing en arrestatie van verdachten moest hen af en toe zelf in de ogen kijken, anders werd het werk hopeloos abstract. Je moest het zien, je moest het verdachte individu ruiken om te weten waarom je dit werk deed.

Hij was in de eerste plaats loyaal, loyaal aan zijn vader, hoewel die meer anglofiel dan vader was geweest, loyaal aan zijn werkgever, hoewel die meer van hem had geëist dan van een werknemer kon worden verwacht, maar bovenal loyaal aan de staat. Een burger is loyaal aan de staat waarin hij woont, anders is hij geen burger meer, en een militair is dubbel zo loyaal aan die staat, zo zag hij het. De staat was als een geliefd familielid, de staat was als een oom voor hem.

‘Maar is een gevangene niet ook loyaal aan zijn cel?’ had zijn vader een keer gevraagd. Voor majoor Anthony was het leger een val, al zou hij dat tegenover anderen nooit toegeven.

In de buurt waar de verdachte individuen woonden was de elektriciteit uitgevallen. Dat gebeurde regelmatig. Niemand wist precies hoe het kwam, sommigen zeiden dat het energiebedrijf bepaalde buurten op geregelde tijden niet meer van stroom voorzag, anderen zeiden dat de staat de elektriciteit afsloot bij wijze van collectieve straf. Weer anderen beweerden dat er sprake was van sabotage.

Ze zaten in de jeep en ze wachtten, op de hoek van de straat waar de verdachte individuen woonden.

De twee soldaten kauwden kauwgum, een van hen blies bellen, zonder dat ze klaptten. De korporaal hoestte een paar keer, tot majoor Anthony zachtjes had gezegd: ‘Houd op met dat hoesten, korporaal.’ Ze wachtten, aangezien de majoor opdracht had gekregen de verdachte individuen om drie uur in de ochtend te arresteren. Stiptheid was de helft van het succes. Voor ze de poort uit reden, had hij het zijn mannen nog eens uitgelegd: ‘Het arresteren van verdachten is een kwestie van stilletjes wachten en op het juiste moment toeslaan. Jullie vertegenwoordigen niet alleen jullie zelf, jullie vertegenwoordigen niet alleen mijn bataljon, jullie komen namens de staat en zo dienen jullie je ook te gedragen.’

Waarop de korporaal had gezegd: ‘In dit leger heb ik alleen nog maar gewacht.’

Het was stil op straat, niemand overtrad het uitgaansverbod. Omdat de majoor kritiek had geuit, bepaalde misstanden had aangekaart bij zijn superieuren, moest hij nu operaties leiden waarvoor een luitenant zich te goed zou voelen. Maar zo brachten zijn superieuren het niet. Ze zeiden: ‘Jij bent bekwaam in het veldwerk.’

Ja, hij was bekwaam in het veldwerk.

Vanuit de jeep had hij het huis bekeken waarin de verdachte individuen zich zouden ophouden. Van buiten zag je niets. Van buiten zag je nooit iets.

Nog een keer had de korporaal gehoest en majoor Anthony had gefluisterd: ‘Nu houd je op met hoesten, korporaal. We zijn hier niet in een ziekenboeg.’

Hij had voor de zesde keer op zijn horloge gekeken.

‘Wat kunnen we verwachten?’ vroeg de ene soldaat. ‘Zijn ze gewapend?’

‘Ik heb niets over wapens gehoord,’ zei de majoor. ‘Maar wees alert. Wees op je hoede. Wees geconcentreerd. Ik zal voorop gaan.’

In de binnenzak van de majoor zat het papier met de namen van de verdachten, een stempel eronder, een handtekening. Hij haalde het tevoorschijn, maar er was niet genoeg licht om het te lezen. Daarna borg hij het zorgvuldig weer op. Het regenseizoen bezorgde hem lichte hoofdpijn. De majoor herinnerde zich de melodie van een populair liedje, alleen de tekst was hij vergeten. Hij deed moeite zich de tekst van het liedje te herinneren, maar het lukte hem niet.

Om precies drie uur in de ochtend waren ze het huis binnengegaan. De voordeur was niet eens op slot, in een buurt als deze kwam dat vaker voor. Ergens sloeg een hond aan, maar ze waren al binnen. Een van de soldaten had naar een trap gewezen, die bleek te leiden naar de slaapkamer. Majoor Anthony ging voorop, precies zoals hij had aangekondigd. Zijn dienstwapen in zijn hand, hoewel hij geen problemen verwachtte.

Zoals hij had vermoed, trof hij de verdachte individuen in bed aan. Het beste moment om iemand te arresteren is als hij slaapt of zich nog in een halfslaap bevindt, ternauwernood wakker geworden van wat geruis verderop in de woning. Daarom kwamen ze ’s nachts, om de operatie voor alle betrokkenen zo probleemloos mogelijk te laten verlopen. Discretie was belangrijk. Je had geen pottenkijkers nodig. Een echtpaar, zo was hem van hogerhand medegedeeld. Hij had zijn wapen laten zakken en met zijn zaklantaarn over de dekens geschenen. ‘Bent u...’ had hij gevraagd. Maar verder was hij niet gekomen.

‘Bent u meneer en mevrouw Siñani?’ had hij willen vragen. Dat waren de regels. Volgens sommige officieren overbodige formaliteiten, maar niet volgens hem. Een leger bestond bij de gratie van regels en formaliteiten.

De vraag die hij had willen stellen – welk antwoord ook op de vraag was gekomen, de arrestatie had toch plaatsgevonden, maar het was zijn plicht dergelijke vragen te stellen – had hij niet kunnen afmaken, aangezien een van de verdachte individuen reikte naar iets wat op het nachtkastje lag, vermoedelijk een wapen.

Op dat moment begon de korporaal te schieten.

Hij schoot alsof het de eerste keer was dat hij dat deed. Hij leek er niet meer mee te kunnen stoppen.

De majoor had niet gezien dat de korporaal zijn vinger aan de trekker had. Hij zei altijd tegen zijn mannen: ‘Zet je vinger pas aan de trekker als het noodzakelijk is. Niet eerder.’

Te vroeg schieten was net zo gevaarlijk als te laat schieten.

‘Stop!’ had de majoor geroepen. ‘Stop! Idiot.’

Eindelijk had de korporaal zijn vinger van de trekker gehaald. Hij had zijn automatische wapen laten zakken en de majoor met afhangende schouders aangekeken. Majoor Anthony had de korporaal met de zaklantaarn in het gezicht geschenen en het viel hem op hoe treurig en vermoeid de korporaal eruit had gezien. Ondervoed, dat was het woord. Hij zag het nu pas. Ze hadden hem een ondervoede korporaal toegewezen.

‘Het leger treitert ons,’ zeiden mensen wel eens tegen hem als ze hoorden welk beroep hij had. Maar wat de meeste burgers niet wisten, was dat het leger vooral de militairen zelf treiterde. Hem hadden ze opgezadeld met een ondervoede korporaal.

Toen had hij met zijn zaklantaarn op het bed geschenen, en alle vier zagen ze dat het verdachte individu niet naar een wapen had gereikt, maar naar een bril. Waarvoor had hij uitgerekend op dat moment een bril nodig gehad? Wie zet nu zijn bril op als hij wordt gearresteerd?

‘De klootzak,’ mompelde de majoor, en hij wist zelf niet of hij daarmee de korporaal of het verdachte individu bedoelde.

‘De klootzak,’ herhaalde hij nog een keer, maar nu zachter, met meer aarzeling in zijn stem. Hij was toch niet helemaal zeker van zijn zaak. Wie was hier de klootzak?

Hij stopte zijn dienstwapen in de holster, alsof de operatie al beëindigd was.

‘Majoor,’ zei een van de soldaten en hij wees op de andere verdachte, de vrouw. Ze was ook geraakt, maar ze leefde nog. Ze bloedde en ze kronkelde als een slang. ‘Dit is niet goed,’ zei de soldaat. ‘Dit is niet goed, majoor. Die haalt het niet.’

De Neus, zo werd deze soldaat genoemd, omdat hij een grote zwarte moedervlek op zijn neus had. Iedereen kende hem alleen als De Neus. Ook de majoor, die al vaker met hem had gewerkt, had geen flauw idee hoe de soldaat eigenlijk heette. Hij zou het moeten opzoeken.

‘Waar was dat nu voor nodig?’ vroeg de majoor. ‘Is dit hoe ze dat bij jullie in de bergen doen, korporaal? Wat voor training heb jij gehad? Heb je wel training gehad?’

De korporaal hoestte, en terwijl majoor Anthony daarnaar luisterde, voelde hij zich oud en zwak. Hoop stroomde uit hem weg, hoewel hij niet eens wist waarop hij de laatste jaren precies had gehoopt. Het leven stroomde uit hem weg, zijn eigen leven, maar ook dat van de verdachten die hij had moeten arresteren. Het leek alsof de man op het bed deze wereld via de majoor verliet. De majoor was een laatste tussenstop voor het verdachte individu definitief vertrok naar een volgende, betere wereld. De gewonde vrouw lag nog naast haar man. Ze waren allebei verdacht geweest. De staat nam geen onnodige risico’s. Met wie je getrouwd bent, is geen toeval. Liefde is veelal een voorwendsel voor subversieve activiteiten.

‘Ik dacht dat hij een wapen had, majoor,’ fluisterde de jonge korporaal. ‘Hij had ook een wapen, u hebt het zelf gezien, majoor. Het leek op een wapen.’

Toen majoor Anthony de jongen goed aankeek, viel hem nogmaals op hoe ziek de korporaal eruitzag.

‘Dat was een bril. Heb jij ogen in je hoofd?’ Hij staarde naar het bed, naar de dode man, de bril, de lakens, de deken, de gewonde vrouw, en hij rook de weeïge geur van het bloed.

‘Ik dacht...’ fluisterde korporaal.

‘Jij dacht!’ riep de majoor. ‘Jij moet helemaal niet denken. Jij moet geen dingen doen die je niet kan. Niemand moet hier dingen doen die hij niet kan.’

Hij vloekte een paar keer. Misselijk maakte deze geur hem. Dat zoete, dat bedwelmende. De Neus kauwde ritmisch op zijn kauwgum en de andere soldaat blies een bel. Negentien was de bellenblazer,

maar de facto een analfabeet. Hij kon zijn eigen naam schrijven, daar hield het mee op. Voor hij bij het leger ging, had hij voornamelijk lijm gesnoven. Toch was het een goede jongen. Tijdens een operatie een paar weken terug had de majoor een kort gesprek met hem gevoerd. De jongen was eerlijk, maar had geen ruggengraat. Hoe kan dat ook na zes jaar op straat leven? Zoals het leger desintegreerde, zo desintegreerde het land, zo desintegreerde deze oorlog, die geen oorlog was, en die officieel ook niet zo genoemd mocht worden, en zo desintegreerde de majoor zelf. Wat hem nog bij elkaar hield, was zijn uniform.

‘Het zijn klootzakken, majoor!’ riep de korporaal. ‘Het zijn klootzakken, weet u wat ze met ons hadden gedaan? U weet wat ze met ons hadden gedaan.’ Zijn stem sloeg over. En hij bleef ‘Het zijn klootzakken, majoor!’ roepen tot de majoor zei: ‘Houd nu je bek.’

De provinciestad waar hij was geboren, had hij nooit verlaten. Acht kilometer buiten de stad lag de militaire basis, waar hij vijf dagen per week ’s ochtends naartoe reed. En meestal reed hij ’s avonds weer terug, naar zijn vrouw, die hij had leren kennen tijdens een oefening in de bergen, in een café. Andere militairen waren luidruchtig. Hij niet, majoor Anthony was nooit luidruchtig. Daarom was ze een gesprek met hem begonnen. Paloma heette ze. Haar vader bezat een benzinstation, dat hij koesterde als een juweel. Vrij snel waren ze getrouwd, het was beter om met dat soort dingen haast te maken, vonden Paloma en haar ouders. En hij had haar meegenomen uit de bergen naar zijn provinciestad.

De majoor keek naar het bed en dacht aan zijn huis, aan het zwembad in de tuin, een klein zwembad, hij had het pas twee jaar. Toen bleek dat ze geen kinderen konden krijgen – ze hadden van alles geprobeerd, jarenlang – had hij een zwembad laten aanleggen. Maar Paloma nam geen genoegen met een zwembad. Ze zei: ‘Een zwembad is geen kind.’ Daarop had de majoor niets meer gezegd, hij was pontificaal in het kleine zwembad gaan liggen. Hij wilde bewijzen dat een eigen zwembad beter was dan een eigen kind.

‘Ze haalt het niet,’ zei De Neus, ‘ze haalt het niet, majoor. Wat doen we met haar?’

Hij klonk als een jongen die zich probeert te redden uit een examen waarvoor hij niet goed genoeg heeft gestudeerd. Kinderen waren het, soldaten.

De majoor deed een stap naar voren, in de richting van het bed. Voor zover hij het kon overzien, zou de vrouw het wel halen. Met enige moeite, maar halen zou ze het. Maar wat maakte dat uit? Er konden desondanks complicaties ontstaan. Hij had geen vrienden op hoge plaatsen. Ze zouden hem niets vergeven. Ze zouden bij hem niets door de vingers zien. Het werd een ingewikkeld verhaal, waarvoor hij verantwoording zou moeten afleggen. Men schoot niet zomaar. Men schoot niet omdat een verdacht individu zijn bril pakte.

De vrouw op het bed opende haar mond, ze leek iets te willen zeggen, maar er kwam alleen wat bloed uit. Een klein, beschaafd golfje. Ze keek de majoor aan. Ze had lange bruine haren.

Dit is wat we zijn geworden, dacht hij, dit is wat ik ben geworden. En hij hoorde hoe De Neus zei: ‘Dit is zwaar klote.’

Hij dacht weer aan het zwembad dat hij had laten bouwen. Aanvankelijk zou er nog een fonteintje bij komen in de vorm van een zeemeermin, maar dat bleek al met al toch wel erg begrotelijk, en toen was het een gewone fontein geworden, zonder zeemeermin.

Nu wist hij weer waarop hij de laatste jaren had gehoopt, op zijn zeemeermin.

‘Maak er een eind aan,’ zei majoor Anthony tegen de korporaal. De jongen begon nerveus te lachen. En toen weer te hoesten.

De majoor keek naar de korporaal om niet naar de vrouw te hoeven kijken, die haar ogen nog altijd geopend had, wist hij. Hij voelde het. De verkenner in hem leefde nog. Zodra ze haar ogen zou sluiten, kon hij weer naar haar kijken. En dat zou hij doen, geconcentreerd. Niet heel lang, maar lang genoeg om haar niet meer te vergeten.

‘Hoe bedoelt u?’ vroeg de korporaal. ‘Nee, nee, majoor. Dat kan niet. Dat kan ik niet... Ik niet...’

De majoor deed twee stappen in de richting van de korporaal. Met de ene hand greep hij hem bij de keel, terwijl hij met de andere hand met zijn zaklantaarn in het ongezonde gezicht van de jongeman scheen. ‘Wat kan niet? Wat kan jij niet? Door jou zitten we in deze ellende. Dringt dat tot je door? Dringt er wel eens iets tot jou door, korporaal?’

Hij kneep met alle kracht die hij in zich had de keel van de korporaal dicht. Zo was hij normaal gesproken niet. Hij was zichzelf niet. Dit ging tegen zijn geloof in. Tegen zijn ethiek. Maar hoe meer hij tegen zijn ethiek inging, hoe harder hij kneep.

De korporaal hoestte, de korporaal rochelde.

Majoor Anthony zag opnieuw zijn zwembad voor zich, met de fontein zonder zeemeermin.

Uiteindelijk liet hij de korporaal los.

Het gezicht van de jongen zag er nog ellendiger uit dan daarvoor. Zijn voorhoofd was nat van het zweet, er zaten zwarte vegen op zijn wangen en even vroeg majoor Anthony zich af of de korporaal nog wel bij zinnen was.

‘Nu!’ beval hij.

De korporaal keek de majoor aan, recht in de ogen, en de majoor zag de haat van de jongen. Hij twijfelde niet aan die haat, en hij twijfelde er niet aan dat, als de korporaal de kans had gehad, hij zijn wapen tot de laatste patroon op de majoor had leeggeschoten. En toch kon hem die haat niets schelen. Met welk recht haatte de korporaal hem? Was hij verantwoordelijk voor deze toestand? Was hij verantwoordelijk voor de onrust, was hij verantwoordelijk voor de manier waarop de onrust moest worden onderdrukt? Had hij deze operatie bevolen? Was het zijn idee geweest een onervaren korporaal uit de bergen mee te nemen?

De jongen richtte zijn wapen, zijn gezicht had de kleur van verregend karton, en hij schoot, net als daarvoor. Het was duidelijk dat hij niet al te veel ervaring had. Onnauwkeurig schoot hij, hij mikte niet, hij sproeide. Zoals een ander de tuin water geeft, zo schoot hij.

Daarna liet de korporaal zijn wapen zakken. ‘Is het nu goed, majoor?’ vroeg hij. ‘Zijn we nu klaar? Is dit wat u wilde?’

De korporaal zakte op de grond, met zijn rug gleed hij langs de muur. Hij hoestte akelig.

De majoor slikte. Het lawaai van wapens, het allesdoordringende geluid van het schieten, daaraan was hij gek genoeg nooit helemaal gewend geraakt. Net als aan de injecties, de bloedproeven die ze iedere zes maanden kwamen nemen om te kijken of je nog wel gezond was. Ook daaraan was hij niet gewend geraakt.

Het zieke leger wilde gezonde mannen en gezonde vrouwen. Maar de tijdelijke doofheid die het gevolg was van het schieten, een suizend gevoel dat soms minutenlang aanhield, interesseerde niemand. Alleen als je bang was, als je doodsbang was, als je dacht dat je zou sterven, dan had je er geen last van.

De majoor was niet bang om te sterven, niet hier in ieder geval, niet nu.

De korporaal begon nog harder te hoesten.

Majoor Anthony keek noch naar hem noch naar het bed. Hij staaarde opzij, naar de bellenblazende soldaat. Zachtjes zei hij: ‘Klootzak uit de bergen.’

Toen pas durfde hij een blik op het bed te werpen.

Daar lagen ze, de verdachten. Het bloed en de kogelgaten maakten hen nog verdachter dan toen ze daar gewoon, half slapend, hadden gelegen. Hun gewelddadige dood was vonnis en schuldbekenenis ineen. Wie zo stierf, moest wel schuldig zijn.

‘Ze hebben weerstand geboden,’ zei de majoor zacht. ‘Ik zal het in mijn rapport vermelden. De verdachten hebben weerstand geboden tijdens de arrestatie.’

Hij wreef over zijn gezicht, zoals hij dat deed nadat hij zich had geschoren, zoals zijn vrouw over haar benen wreef nadat ze die had geschoren. Om te voelen of ze geen plekje was vergeten.

‘Wat voor weerstand?’ vroeg de bellenblazende soldaat. ‘Wat stel ik me daarbij voor?’

Majoor Anthony ging vlak voor de soldaat staan. ‘Weerstand is weerstand. Daar hoeft je je niets bij te voorstellen. Jij moet je helemaal niets voorstellen, jij moet orders opvolgen.’

Bijna had hij weer het woord ‘klootzak’ gebruikt, maar zo was hij niet. Hij was geen officier die schold om de schijn van autoriteit op te houden. Hij had autoriteit doordat hij altijd goed voor zijn mannen was geweest. Doordat hij hun had geleerd dat in het leger alles begint en eindigt met integriteit. En integriteit was vertrouwen. Vertrouwen op elkaar, dat in de eerste plaats. Blindelings vertrouwen. Maar ook op hem, op de majoor die de operatie leidde. Daarom schold hij in principe nooit. Een integere majoor voelde zich verantwoordelijk voor zijn mannen en zorgde ervoor dat ze levend terugkeerden naar de basis, en niet in een lijkenzak. Ook als hij niet werkte, ook als hij in bed lag, was er die verantwoordelijkheid die zijn leven bepaalde en die maakte hem tot wie hij was. Hij liet niemand achter. En hij schold in principe nooit.

‘Sorry, majoor,’ zei de soldaat zacht.

Vanaf de grond klonk nog altijd het gehoest van de korporaal.

Het ging over in gerochel. De majoor bekeek de jongen, zoals hij daar zat, zijn knieën opgetrokken, zijn wapen naast zich, en hij zag dat er tranen over zijn wangen stroomden. Hij begreep dat het geen gerochel was dat hij hoorde. De korporaal huilde.

Majoor Anthony pakte zijn opschrijfboekje en noteerde het woord 'weerstand'. Hij voelde langzaam een minachting voor de korporaal opkomen die aan walging grensde. Hij nam zichzelf die minachting kwalijk, maar hij kon er niets aan doen. Hij haatte de korporaal, zoals de korporaal hem haatte.

Gevoelens waren een bewijs van gebrek aan professionaliteit. Wie last had van gevoelens kon niet meer functioneren. Zo iemand moest wel fouten maken.

Dit was hij niet. Zo kende hij zichzelf niet. Dit was iemand anders. Hij had zijn land nooit te schande gemaakt, en op zijn beurt had zijn land hem nooit verraden.

De korporaal hield maar niet op met huilen. Majoor Anthony had geen keus meer. Hij schopte hem zachtjes tegen de benen en zei: 'Verman je, korporaal. Verman je, of moet ik ook hier een aantekening van maken?'

Toen hoorden ze het. Ze hoorden het allemaal tegelijk, hij zag het aan hun blikken, aan de manier waarop een van de soldaten een fractie van een seconde ophield met het kauwen op zijn kauwgum. Het was gesnik, een vreselijk en luidruchtig gesnik, maar het kwam niet uit de mond van de korporaal. Zijn gesnik leek op gerochel.

Ergens in het huis huilde een kind.

'Godverdomme,' zei de soldaat die de hele tijd bellen blies.

Ze waren alle vier stil, ook de korporaal maakte geen geluid meer. Ze luisterden. Sinds het nachtelijk uitgaansverbod was de stad na acht uur 's avonds zo stil geworden dat het snikken van het kind iedereen door merg en been ging. Het groeide langzaam uit tot een sirene, met lange uithalen en soms een kleine pauze.

'Ik ga op verkenning,' zei de majoor uiteindelijk. 'Doorzoek alle kamers, neem belastend materiaal mee.'

'Wat is precies belastend?' vroeg De Neus.

De majoor ging weer voor de soldaat staan, zoals eerder deze nacht. Ook dat deed hij normaal gesproken nooit. Hij hoefde niet te intimideren. Er werd naar hem geluisterd omdat zijn bevelen redelijk waren. 'Als jij denkt dat het belastend is,' zei majoor Anthony, 'dan neem je het mee en laat je het aan me zien, en dan bepaal ik wel of het echt belastend is of alleen schijnbaar belastend. En houd het netjes. We zijn hier te gast, vergeet dat niet. Laten we ons dan ook als gasten gedragen.'

Even voelde hij zich net zo verloren als de korporaal. Hij wreef met zijn arm over zijn gezicht. Zijn gezicht voelde nat aan.

Op dat moment stopte het huilen. Het brak gewoon af.

De majoor en de korporaal keken elkaar aan: zonder haat, alleen nog maar vermoeid. Vervolgens liep de majoor naar de woonkamer. Hij pakte zijn wapen uit de holster, maar stopte het in dezelfde beweging weer terug.

Zijn zaklantaarn zou zijn wapen zijn.

Omdat er geen antwoord op zijn vraag was gekomen en omdat het kind geen aanstalten maakte zijn vraag te beantwoorden, zei hij voor de tweede keer: 'Ik ben majoor Anthony. Ik leid deze operatie. Hoe heet jij?'

Wat moest er met haar gebeuren? Waar moest dat kind heen? Jezus christus, ze zaten hier met een kind opgescheept. Met zijn zaklantaarn scheen hij door de ruimte. Tot hij het licht weer op het kind en haar dikke vlechten richtte.

Hij was in trance, alles wat hij op de militaire academie had geleerd was hij vergeten. De majoor liep naar de tafel, naast een vies bord lag een doosje lucifers. Hij stak de kaarsen aan, alsof hij hier woonde. Hij had zijn zaklantaarn ervoor op tafel moeten leggen.

Hij dacht aan zijn zwembad. En terwijl hij dat deed, schoot het hem te binnen, alsof het een oud plan was, een idee dat hij al jaren had maar om onverklaarbare redenen nooit had uitgevoerd. Ik neem haar mee, dacht hij. Ik geef haar een huis, ik geef haar een moeder. Paloma zal een goede moeder zijn, Paloma zal van haar houden. Ik geef haar het zwembad.

Hij pakte zijn zaklantaarn van de tafel en borg hem op in een van zijn zakken. Hij ging met zijn rug tegen de muur staan. De majoor bekeek het meisje en zij bekeek hem. De kaarsen begonnen te flakkeren.

Zo ging een minuut voorbij. De majoor herwon zijn kalmte. Hij werd weer wie hij al was geweest vanaf zijn achttiende, een militair, iemand die zich ondanks alle barrières thuisvoelde in het leger, omdat het hem bood wat de rest van de wereld hem nooit had geboden: richting, structuur. Daarop wees hij naar zichzelf en terwijl de kaarsen flakkerden als bij een romantisch diner dat langzaam ten einde loopt, zei hij: 'Ik ben majoor Anthony. Ik leid deze operatie. Jij mag me Anthony noemen.'

Zo stelde hij zich voor de derde keer voor aan het kind dat hij mee zou nemen voor zijn vrouw. Meer dan wat dan ook op de wereld had ze een kind gewild, maar het kwam maar niet. Niet dat hij geen erecties kon krijgen, erecties waren het probleem niet. Zaad was er ook genoeg. Maar het was niet goed. Het verbaasde hem achteraf niets: een verrotte politiek, een verrot leger, verrot zaad. Het een leidde tot het ander. Maar zijn lieve vrouw had daar geen genoegen mee genomen. Die kwijnende langzaam weg.

Het meisje bleef staan alsof ze een standbeeld was.

Uit andere kamers kwamen de vertrouwde geluiden van een huiszoeking. Er werd voorzichtig met meubels gesleept, een paar kussens zouden worden opgesneden, voor de zekerheid, evenals het matras. Hij kende de voorschriften. Het kon niet anders.

Iets harder zei hij nu: 'Ik zou zo graag willen weten hoe je heet. Ik ben majoor Anthony.'

Geen reactie.

Ze tartte hem. Het kind maakte hem belachelijk.

Hij deed een paar stappen in haar richting. Hij ging door de knieën. Zo bleef hij een tijdje zitten, en het klonk bijna smekend toen hij nog eens zei: 'Ik zou zo graag willen weten hoe je heet.'

De majoor strekte zijn hand naar haar uit, en nu hij op gelijke hoogte met het kind was, kon hij zien hoeveel ze op haar moeder leek.

Hij keek naar haar vlechten, hij zag hoe kunstig ze waren gevlochten, op een ochtend op de binnenplaats, of voor het huis, in de kou. En toen herinnerde hij zich weer het kleine golfje bloed dat uit de mond van haar moeder was gevloeid.

Het was beter zo. Anders waren de verdachte individuen in een van de vele gevangnissen beland.

Wie kwam daar uit? Hij had de ouders van dit kind heel wat bespaard. Ze hadden ook geen tijd gehad om na te denken, om te treuren, om zich zorgen te maken. Ze lagen in bed en toen was het afgelopen.

Als je er langer over nadacht, was het een daad van rechtvaardigheid geweest die hij had laten verrichten. Een humanitaire interventie, onder moeilijke omstandigheden.

Maar er was wel een kind. Niemand had daar van tevoren iets over gezegd. Ze hadden nergens melding van gemaakt. Hier moest hij zijn verantwoordelijkheid nemen, anders zou de staat zich over haar moeten ontfemen.

De staat was een goede oom, maar niet elke oom kon opvoeden. Er deden gruwelijke verhalen de ronde over kinderen van verdachte individuen die na de arrestatie van hun ouders door de staat waren opgevoed.

De arm van de staat strekte zich zo ver uit als mogelijk was en het had er alle schijn van dat er iets in zijn geopende hand lag, een snoepje, een speeltje. Maar zijn hand was alleen een aanmoediging, zijn hand bood eerder vriendschap aan dan redding.

Even raakte hij haar linkervlecht aan en meer nog dan daarvoor begreep hij dat hij het was die haar moest redden. Op hem kwam het aan. En niet alleen dit meisje, ook zijn huwelijk zou hij redden.

Vannacht zou hij twee, nee, drie mensen redden.

Dit meisje was hem in zijn schoot geworpen. Hij kon haar niet meer laten gaan. Als hij haar nu liet gaan, was zij voor altijd verloren, net als zijn vrouw, net als hijzelf.

Hij was bekend met de opvoedmethoden van de staat, hij zou andere methoden gebruiken.

'Zeg toch hoe je heet,' zei hij. 'Er is iets vervelends gebeurd, maar daar hoeft jij niet onder te lijden. Ik neem je mee. Je kunt hier niet blijven. Het is niet veilig hier. Je gaat met mij mee. Daarom moet ik weten hoe je heet.'

Hoe langer hij naar het kind keek, hoe meer hij de vrouw zag die op het bed had gelegen. Hij voelde het vocht op zijn voorhoofd en zijn armen, hij voelde ook vocht langs zijn rug naar beneden glijden. Hij kneep zijn ogen dicht en zag de korporaal, die zijn automatische wapen op de verdachte individuen had gericht en hoe hij had geschoten zonder op te kunnen houden.

'Ik ben Lina,' zei het meisje. 'Ik ben Lina Siñani Huanca.'

De majoor opende zijn ogen. Hij voelde zich opgelucht, alsof hij na een moeilijke operatie met al zijn mannen intact was teruggekeerd naar de basis. Hij probeerde haar met zijn blik te kalmeren. Met zijn ogen wilde hij zeggen: het is goed, want ik ben er, ik ben gekomen om je te redden.

‘Ah,’ zei hij. ‘Lina.’

Hij steunde met zijn linkerhand op de grond.

‘Ik zal je Lina noemen en jij moet me Anthony noemen.’ Hij sprak alsof hij haar een geheim vertelde dat zij met niemand mocht delen. ‘Geen majoor of majoor Anthony, gewoon Anthony.’

De Neus kwam de kamer binnen. Hij was al op de trap begonnen met spreken: ‘We hebben niets gevonden, majoor. Een paar boeken. Wilt u ze zien?’

De majoor stond op. Hoewel daar geen aanleiding voor was, voelde hij zich betrappt. Hij stond zo snel op dat hij duizelig werd. Langzaam schudde hij zijn hoofd en zei: ‘Nee, ik hoef niets te zien.’

De soldaat zag het kind en begon te vloeken. Daarna kuchte hij, hij leek van zijn vloeken te zijn geschrokken en vroeg: ‘Wat gaan we met haar doen?’

‘We gaan niets met haar doen.’

De majoor keek naar de kaarsen die hij in een onbewaakt moment, een krankzinnig moment, had aangestoken.

‘Hoe bedoelt u: we gaan niets met haar doen?’

De huid van De Neus was gebruint door de zon en toch pokdalig. Slecht voedsel, slechte huid.

‘Zoals ik het zeg,’ zei de majoor. ‘We gaan niets met haar doen.’

‘Laten we haar hier achter?’

De soldaat droeg zijn geweer op zijn rug. Hij was niet groot. Het geweer paste niet goed op zijn rug, de rug was te klein.

‘Ik neem haar mee,’ zei de majoor. Eigenlijk had hij willen zeggen: ik neem Lina mee. Ze had een naam, er was geen weg meer terug. Dit was zijn operatie, en hij zou die op zijn manier tot een einde brengen.

‘We kunnen doen alsof we haar niet hebben gezien,’ zei de soldaat. ‘We gaan hier weg. We hebben niets gezien en niets gehoord.’

‘Ik neem haar mee,’ zei de majoor. Hij zag paniek in de ogen van De Neus. ‘Ze valt vanaf nu onder mijn verantwoordelijkheid.’

De soldaat veegde zijn neus af met zijn hand. ‘Is dat niet tegen de regels?’ vroeg hij. ‘Ik bedoel...’

De soldaat had zijn vraag nog maar half uitgesproken of de majoor begreep dat zijn gezag bezig was af te brokkelen. Onder normale omstandigheden had een soldaat zo’n vraag niet durven stellen. De suggestie van illegaliteit was voldoende om de bestaande machtsverhoudingen te ondermijnen.

‘Dit is mijn operatie,’ zei de majoor. ‘Hier gelden mijn regels.’

De soldaat haalde zijn schouders op. Hij keek om zich heen, naar de tafel, het meisje, zijn majoor.

‘Boven zijn we klaar,’ zei hij. ‘Moeten we nog iets doen?’

Hij wees naar de slaapkamer waar de majoor zich net nog zo oud en zwak had gevoeld. De slaapkamer waar hij ongewild een echtpaar een vreselijk lot had bespaard.

Mensen moesten in deze tijden wel over leven en dood beschikken, om erger te voorkomen. De goden hadden hun kans gehad. Ze hadden het af laten weten.

‘Haal een wapen uit de jeep,’ zei de majoor op de zachte, vriendelijke toon die hij normaal hanteerde als hij bevelen gaf.

Ze liquideerden bij het leger niet op eigen initiatief, maar zelfverdediging was een ander verhaal.

Niemand kwam hier vingerafdrukken nemen. Er was een noodtoestand. Hij zou een rapport opstellen waaruit bleek dat het kind ook weerstand had geboden. Dat was niet uitzonderlijk. Kinderen boden vaker zinloos weerstand. Kinderen weten niet wat ze doen.

De Neus ging de deur uit. Majoor Anthony nam de kamer nog eens in zich op om er zeker van te zijn dat hij niets had vergeten.

Het kind draaide zich om en liep in de richting van de slaapkamer van haar ouders. Onverwacht snel was ze, voor zo’n kleintje.

Als een tijger kwam de majoor in beweging. Hij rende achter haar aan en stortte zich op het kind. Snel pakte hij Lina bij de arm en trok haar terug, in de richting van de eettafel.

‘Niet naar boven gaan,’ zei hij. ‘Dat kan nu niet.’

‘Mama?’ vroeg het kind. ‘Slaapt mijn mama?’

De majoor had een droge mond. ‘Mama is ziek,’ zei hij en hij hield haar stevig vast bij de bovenarm.

Hij zei het alsof hij het zelf geloofde.

De Neus kwam terug met een wapen, hij keurde de majoor noch het kind een blik waardig. Met zijn geweer op zijn rug liep hij naar boven. Hij zou het wapen op het bed gooien zoals je een vriend een sinaasappel toewerpt. Ze hadden het vaker gedaan.

‘Mama is erg ziek, Lina,’ zei de majoor zonder haar los te laten en hij dacht: dit is mijn operatie, dit is waar mijn leven over gaat. Dit is waarvoor ik ben gemaakt.

Toen kwamen zijn mannen naar de woonkamer. De korporaal had een stapeltje boeken in zijn armen.

‘Het zijn rebellen, majoor,’ zei hij. ‘Kijkt u eens naar deze boeken. Terroristen. Wilt u ze meenemen?’

‘Wie?’ vroeg majoor Anthony afwezig.

‘De boeken.’

‘Laat maar hier.’

Hij stond op. Nog steeds had hij Lina niet losgelaten. Hij pakte haar hand vast. Een kleine, droge hand. Vergeleken met haar hand was zijn hand nat en plakkerig.

‘Luister,’ zei hij en hij keek naar zijn mannen, die nauwelijks mannen waren. Kinderen. Zieken.

Patiënten. Maar geen mannen.

‘Luister,’ zei hij nog een keer, ‘wat er gebeurd is, is...’

Hij kwam niet uit zijn woorden.

De korporaal hoestte. Dit keer zei de majoor er niets van.

‘Sneu,’ zei majoor Anthony uiteindelijk. Het was het beste woord dat hij kon vinden, er was geen beter woord. ‘Wat er gebeurd is, is sneu. Dit soort dingen gebeuren. We zijn nu even sip. Maar ik ben verantwoordelijk voor deze operatie, jullie hoeven je nergens zorgen om te maken. Ik stel een rapport op, morgenvroeg stel ik een rapport op. Mijn taak is...’

Hij voelde zich sentimenteel worden. Als kind had hij al moeite gehad om lijden aan te zien. Een stervende vlinder bezorgde hem nachtmerries. Maar wie tegen lijden was, kon van doden zijn beroep maken. Het leger is er om onnodig lijden te voorkomen.

‘Mijn taak is het,’ zei hij, ‘om jullie levend thuis te bezorgen. Dat is mijn primaire taak. De rest is bijzaak. En die taak zal ik ook deze keer volbrengen. Begrijpen jullie wat ik zeg?’

Er werd voorzichtig geknikt.

‘En dat kind?’ vroeg de korporaal.

‘Dat bezorg ik ook levend thuis.’ De stem van de majoor klonk anders dan normaal. Scherper. Een zakelijke routineklus zoals hij er al tientallen, honderden had uitgevoerd, was persoonlijk geworden. Hoeveel verdachte individuen had hij al gearresteerd? Honderden, misschien wel duizenden. Hij deed dat goed. Beter dan de anderen. Professioneel. Voorkomend. Elk verdacht individu had recht op respect. Ook vannacht was hij ondanks alles voorkomend gebleven. Maar toch was deze operatie anders dan alle andere operaties. Vannacht had hij niet alleen verantwoordelijkheid genomen voor zijn mannen, maar ook voor het kind en daarmee voor zijn huwelijk.

‘Daar zijn regels voor, majoor,’ zei de korporaal. ‘Kinderen zonder ouders moeten...’

Zijn stem irriteerde de majoor. Niet eens wat hij zei, dat hoorde hij nauwelijks, maar het stemgeluid van de korporaal, dat nasale.

‘Ik weet niet waar je vandaan komt,’ zei de majoor, ‘en ik weet niet waar je de afgelopen twee jaar hebt uitgehangen, maar je bent nu hier. En waar je nu bent, maken wij de regels. Wij zijn de regels. Dat is de kern van een noodtoestand. De regels worden aan de toestand aangepast, begrijp je? En zolang ik deze operatie leid, ben ik degene die die regels aanpast. Die regels zeggen nu dat dit kind nergens heen gaat waar ik het niet kan beschermen. Heb je dat begrepen, korporaal?’

Er kwam geen antwoord. Het bleef zeker een halve minuut stil.

Daar stonden ze, in de woonkamer die niet van hen was en waar ze vermoedelijk ook nooit meer terug zouden komen. De kaarsen brandden nog steeds en de majoor wist niet meer waarop hij nog wachtte. Hij wist alleen dat hij Lina nu ging meenemen, dat hij met haar dit huis zou verlaten. Met haar of helemaal niet.

‘Een vriend van mij,’ zei de korporaal, ‘heeft een brandbom tegen zich aan gekregen. De helft van zijn gezicht is weg. Had hij maar eerder geschoten, majoor.’

Met het meisje aan zijn hand liep majoor Anthony naar buiten. Hij sleurde haar bijna mee. Het was meer rennen dan lopen wat hij deed.

De mannen volgden de twee op enige afstand. In de verte vlogen gevechtshelikopters.

‘Had hij maar eerder geschoten, majoor,’ herhaalde de korporaal, dreinend als een kind dat zijn gelijk wil halen.

‘Kijk,’ zei De Neus. Hij wees op de helikopters. Niemand reageerde.

Ze waren nu bij de jeep. De korporaal opende het portier. Hij ging achter het stuur zitten. De majoor kroop naast hem, het kind op zijn schoot.

‘Mijn mama slaapt?’ vroeg het kind.

‘Mama slaapt,’ zei de majoor. ‘Ze is een beetje ziek.’

‘Mijn papa slaapt ook?’ vroeg het kind.

‘Papa slaapt ook,’ zei de majoor.

De korporaal haalde een zakdoek uit zijn broekzak en veegde zijn handen schoon. ‘Het gebeurde bij een checkpoint,’ zei hij. ‘De auto minderde vaart en toen gooiden ze een brandbom naar buiten. Hebt u wel eens bij een checkpoint gestaan, majoor?’

De majoor zweeg. Hij hield niet van het woord checkpoint, hij had het bij voorkeur over controlepost.

‘Kunnen we gaan rijden?’ snauwde hij.

De jeep werd gestart. Majoor Anthony hield Lina aan haar bovenarmen vast. Hij dacht aan zijn vrouw. Wat nu op zijn schoot zat, was het mooiste wat hij zijn vrouw kon geven. Dit zou ze van niemand krijgen, alleen van hem.

Op de achterbank zei De Neus: ‘Ik heb nog vier maanden soldij nodig.’

‘Waarvoor?’ vroeg de andere soldaat.

‘Om mijn moedervlek weg te halen. Ik ben bij de dokter geweest. Over vier maanden heb ik genoeg geld. Dan gaat die moedervlek weg. Ze zullen me niet herkennen.’